

Un gran reportatge

Jordi Fàbregas, Jaume Ayats, Ferran Riera i Pep Fornés, a la presentació del llibre 'Inventari' Foto: Josep Tomàs - Centre Artesà Tradicionàrius

Gardel cantava que vint anys no són res. Però són molt. En el cas que ens ocupa, les dues dècades que separen la fugaç irrupció del **Grup de Folk** del naixement del festival Tradicionàrius; Déu n'hi do com va canviar el panorama de la música d'arrel pels nostres verals. Més o menys, de 1968, quan el Maig de París feia somiar en un futur millor, a 1988, quan Barcelona s'acostava al somni olímpic de la mà de **Pasqual Maragall** i un feixista reciclat com **Joan Antoni Samaranch**. La crònica d'aquests anys en l'àmbit del folk català és el que pot llegir-se al llibre *Inventari. La música folk als Països Catalans, del franquisme al Tradicionàrius* (Pagès, 2019). No l'ha escrit cap músic, ni cap musicòleg, ni cap acadèmic. L'ha escrit un periodista, tal com va encarregar-se de recordar al CAT el mateix autor, **Ferran Riera**.

Dijous passat a la tarda, el Bar del CAT de Gràcia -allà on va arrencar el Tradicionàrius, i allà on encara s'està- va acollir la presentació barcelonina del llibre. Al carrer feia fred, així és que la primera personalitat a prendre la paraula, **Pep Fornés** (director del Museu Etnològic i graller) va començar dient que intentaria 'escalfar l'ambient sense arribar-lo a cremar'. I per fer-ho va pronunciar un alegat contra el blanquejament del franquisme en general i dels *Coros y danzas* de la *Sección Femenina* en particular. Efectivament, un dels capítols amb punts de vista més controvertits del treball és el que es titula "El sainet amb contrallums dels Coros y Danzas". Tot i que en general hi ha consens en l'opinió que els *Coros y Danzas* van propiciar una visió folkloritzada, dòcil i conservadora de les danses i la música tradicional, alguns dels entrevistats per **Ferran Riera** al llibre consideren que van tenir cert mèrit, perquè finalment van permetre conservar determinades músiques i danses, evitar-ne la desaparició i permetre certa transmissió del patrimoni popular. **Fornés**, que es va mostrar radicalment en contra d'aquesta visió més o menys condescendent, va explicar l'origen i la creació de la Sección Femenina, 'el primer partit feixista femení d'Europa'. Al seu torn, **Riera** va exposar que encara hi ha pendent un estudi exhaustiu sobre què van representar els *Coros y Danzas* de la *Sección Femenina*, i va proposar que la persona idònia per fer un treball així seria el mateix **Fornés**. Però aquest va replicar que un treball així l'hauria de fer una dona.

Més analític i relaxat, el musicòleg **Jaume Ayats** (director del Museu de la Música de Barcelona) va reflexionar, a partir del relat polièdric i els testimonis diversos que apareixen al llibre, de la tasca problemàtica i sovint difícil que és la de la construcció de la memòria. Va reivindicar un dels grans valors d'aquest llibre: que et fa venir ganes d'escoltar discos que fa temps que no has escoltat. I tot seguit va abandonar el paper d'acadèmic per posar-se a fer de periodista i entrevistar l'autor. Així vam saber que **Ferran Riera** va especialitzar-se professionalment en el folk quan va posar-se a dirigir l'enyorat programa de Televisió de Catalunya *Rodasons*. Abans, havia estat més a prop del món del 'pop plastificat' de *La Movida...* i potser per això, **Jordi Fàbregas**, director del CAT i conductor de l'acte, el va definir com un 'convers'.

I també, quan el periodista va continuar responent les preguntes d'**Ayats**, vam entendre que aquest *Inventari* no és un assaig d'història ni un estudi acadèmic, sinó més aviat una crònica periodística o un reportatge: un gran reportatge de 347 pàgines elaborat a partir de fonts molt diverses (escrites i orals) i que a més promet una continuació, una segona part que anirà de la creació del Tradicionàrius, el 1988, fins avui.

El torn d'intervencions del públic va proporcionar noves perspectives sobre el tema. **Rosalia Conesa**, una de les fundadores del Sac (entitat creada el 1973 que va resultar decisiva en la

divulgació i l'ensenyament de les danses tradicionals) va reivindicar que, si més no en el camp del ball, la presència de la dona ha estat majoritària. I **Isidor Marí**, un dels fundadors del grup eivissenc **Uc** i eminent lingüista, va explicar com, des de l'àmbit de la cançó d'arrel tradicional, els Països Catalans han estat històricament una unitat cultural evidentíssima i diversa.

I per últim, va sentir-se una veu jove enmig d'un personal, en general, d'edat avançada: el flabiolaire i activista folk **Pau Benítez** va sacsejar una mica l'audiència reclamant que els més grans s'expliquin i es preocupin de transmetre els seus coneixements, i sobretot les seves vivències, als músics més joves que volen recollir el testimoni (aquest serà precisament un dels temes que es tractaran l'abril vinent en el I Congrés Nacional de Música d'Arrel, també al CAT). Ah! I va agrair que el títol del llibre de **Ferran Riera** incorpori el soferm terme 'folk', perquè potser d'aquesta manera algun seguidor de **Manel** despistat comprarà el llibre i descobrirà tot un món.